

11. Braudel, F., *Structurile cotidianului; posibilul și imposibilul*, Meridiane, București, 1984.
12. Braudel, F., *Jocurile schimbului*, Meridiane, București, 1985.
13. Braudel, F., *Gramatica civilizațiilor*, Meridiane, București, 1994.
14. Леву-Строщ, К., *Структурная антропология / Anthropologie structurale* / Пер. с фр. В.В., Иванова, М., 2001.

PRIZONIERII MILITARI JAPONEZI ÎN RELAȚIILE SOVIETO (RUSO)-NIPONE

CULEA Stelian, lector superior

Summary

The article is devoted to one of the most difficult problems within Soviet (Russian)-Japanese relationships, the existence of Japanese military prisoners in the Soviet Union after the 2nd World War. There are analyzed such aspects as: the number of prisoners, the number of deaths, their repatriation and the current state of Russian-Japanese relationships with reference to former prisoners.

La Conferința de la Ialta din februarie 1945, cele trei mari Puteri Aliate au căzut de acord ca Uniunea Sovietică să nu mai reînnoiască pactul de neutralitate cu Japonia și să se implice în războiul din Pacific, după trei luni de la încheierea războiului în Europa. Operațiunea Furtuna din august ori bătălia pentru Manciuria a început la 8 august 1945, când Uniunea Sovietică și Republica Populară Mongolă au invadat statul-marionetă Manciukuo, creat de imperiul japonez.

În rezultatul capitulării Japoniei la 15 august 1945, în prizonieratul sovietic au nimerit 639635 persoane. Din acest număr 62245 au fost eliberați în Manciuria, 15986 au decedat în spitalele din zona frontului, 12318 au fost transmiși Mongoliei. Restul prizonierilor, 549086 persoane, au fost aduși în Uniunea Sovietică în toamna anului 1945 [6].

E necesar de menționat că în diferite surse numărul prizonierilor diferă. Dar în majoritatea surselor se operează cu cifra

de aproximativ 600 mii sau ceva mai mult de 600 mii prizonieri. Pe teritoriul Mancuriiei, Koreei, Sahalinului de Sud și insulele Kurile trupele sovietice au luat în prizonierat aproximativ 600 mii de persoane, inclusiv 170 de generali și 26 mii de ofițeri [2, 5].

Comitetul de Stat pentru Apărare a U.R.S.S. a adoptat la 23 august 1945 Hotărîrea nr. 9898-cc de escortare aproximativ a 500 mii de prizonieri militari japonezi pe teritoriul URSS [7]. În baza hotărîrii menționate, aceste persoane au fost numite prizonieri militari. Însă partea japoneză nu-i consideră prizonieri militari, fiindcă cei care au fost luați prizonieri erau foarte puțini. Majoritatea, însă, benevol au depus armele și au început să fie amplasați în lagărele din zona frontului, începînd cu 16 august, adică după rescriptul împăratului din 15 august și ordinul comandamentului armatei Kwantung [6].

Prizonierii japonezi au fost dislocați în 30 de regiuni ale URSS: cei mai mulți – în ținuturile Habarovsk, Primorie, Altai și Krasnoiarsk, în regiunile Irkutsk, Cita, Amur, în RSS Buriatia; mai puțini - în Kazahstan și Uzbekistan; un număr mic – în Turkmenia, Gruzia, Ucraina și în unele regiuni europene ale Federației Ruse. Din numărul total aproximativ jumătate au fost repartizați la cele mai dificile munci în Siberia și Orientul Depărtat [7].

În regiunile indicate prizonierii au fost repartizați conform următoarelor cifre:

În regiunile Irkutsk – 200 mii, Cita – 40 mii, în ținuturile Primorie – 75 mii, Habarobsk – 65 mii, Krasnoiarsk – 20 mii, Altai – 14 mii, în Kazahstan – 50 mii, Uzbekistan – 20 mii; în Bureatia – 16 mii [6].

Prizonierii au lucrat la construcția caselor de locuit și întreprinderilor industriale, a drumurilor, școlilor, spitalelor etc.

Referindu-ne la prizonierii japonezi, luați în prizonierat de către americani, chinezi și englezi, vom menționa că către anul 1946 toți au fost repatriați în țară. Aproximativ 600 din acești prizonieri au

fost condamnați pentru crime comise față de prizonieri sau populația civilă pe teritoriile ocupate. Aproape 200 din cei judecați au fost condamnați la moarte în diferite țări [8].

Repatrierea prizonierilor Japonezi de către Uniunea Sovietică a durat însă o perioadă mai îndelungată. În 1946-18616 persoane; în 1947 – 166240 persoane; în 1948 – 175000 persoane; 1949 – 97000 persoane; 1950 – 1985 persoane.

În luna septembrie 1948 au fost eliberați toți coreenii, 2500 persoane care au făcut serviciul în armata Kwantung. [7].

La 18 octombrie 1956, cu o zi înainte de semnarea Declarației sovieto-nipone, în adresa lui N.S. Hrușciiov, N.A. Bulganin și A.I. Mikoian, a fost expediat documentul „Справка о количестве военнопленных бывшей японской армии взятых в плен советскими войсками в 1945 году”. În document este pentru prima dată indicată cifra prizonierilor fostei armate japoneze – 639776 persoane, inclusiv: 609448 japonezi, 30328 chinezi, coreeni, mongoli și alții. Până atunci aceste cifre nu au figurat în alte documente. În document se indica că din numărul prizonierilor, 163 erau generali, 26573 ofițeri, 582712 sub-ofițeri și soldați de rând. Totodată se fac și precizări cu referire la numărul prizonierilor repatriați în perioada 1945-1950: 546752 japonezi, inclusiv 112 generali, 25728 ofițeri. Pentru prima dată este indicată și cifra japonezilor decedați – 61855, inclusiv 31 generali și 607 ofițeri. Până la această dată partea sovietică nu a prezentat informații despre numărul japonezilor decedați [9].

După semnarea Declarației sovieto-nipone din 19 octombrie 1956, la 23 decembrie 1956 au fost repatriați ultimele 1025 persoane din portul Nahodka [8, 9].

Din numărul celor decedat în timpul prizonieratului 80% au decedat în iarna 1945-1946 [7]. Pentru cei care au supraviețuit, reîntoarcerea acasă, după cum am indicat, a durat până la sfârșitul anului 1956. Prizonierii japonezi decedați au fost înmormântați pe

teritoriul U.R.S.S. în 700 locuri [7, 8]. Inițial Uniunea Sovietică indică numai 26 cimitire ale prizonierilor japonezi, însă numai în regiunea Irkutsk au fost 81 de cimitire [10]. E clar că majoritatea cimitirelor s-au aflat într-o stare de paragină, nefiind îngrijite de nimeni. O parte a cimitirelor au dispărut în rezultatul amplasării pe acele locuri a obiectelor economice

Practic, după repatrierea definitivă a prizonierilor la sfârșitul anului 1956, conducerea sovietică a supus această chestiune unui tabu ideologic și în cadrul relațiilor bilaterale nu a mai fost discutată și soluționată. Pentru zeci de ani documentele despre prizonierii japonezi au fost secretizate și accesul la ele a fost interzis [3, p. 11].

Vom mai menționa că Uniunea Sovietică a folosit câțiva prizonieri japonezi în calitate de martori ai acuzației sovietice în timpul lucrărilor Tribunalului Militar Internațional pentru Orientul Depărtat [4].

Pentru Japonia însă problema prizonierilor militari, care s-au aflat în lagărele sovietice, devenea tot mai acută, îndeosebi în cercurile obștești, fiindcă foștii prizonieri și familiile celor decedați, neavând nici un document din perioada prizonieratului sovietic, nu puteau primi compensații și indemnizații din partea guvernului japonez.

Foștii soldați ai armatei japoneze, care s-au întors din prizonierat din SUA, Anglia, Australia și din alte țări, primeau indemnizații, iar prizonierii lagărelor sovietice erau discriminați. Partea japoneză înaintea cerințe de a prezenta listele celor decedați și locurile unde au fost înmormîntați. Aceste și alte întrebări au început să fie soluționate începând cu a doua jumătate a anilor optzeci.

Cercetătorii japonezi și o parte a celor ruși consideră că față de acești prizonieri a fost comis un act de nedreptate, fiindcă, conform punctului 9 a Declarației de la Potsdam, forțelor militare japoneze, după ce urmau a fi dezarmate, trebuia să li se permită să se întoarcă

în țară. Cu o așa tratare a punctului 9 a Declarației de la Potsdam nu sunt de acord alți cercetători ruși care consideră că au existat factori ce au făcut imposibilă transpunerea imediată în viață a Declarației cu privire la prizonierii japonezi. Printre acești factori sunt numiți lipsa încetării stării de război între URSS și Japonia și războiul rece, care a transformat Japonia într-un cap de pod al politicii SUA împotriva URSS [2, p. 74].

Abia după 1985 situația începe să se schimbe și tema prizonieratului devine subiect de cercetare a istoricilor ruși. La momentul actual, într-o măsură mai mare sau mai mică, au fost analizate aspectele ei de bază: numărul prizonierilor și al celor internați, amplasarea în lagăre, condițiile de viață și activitatea de muncă, cauzele mortalității înalte și locurile înmormântării celor decedați [9].

În anul 1991, în timpul vizitei oficiale a președintelui URSS, Gorbaciov M.S. în Japonia, pentru prima dată, părții japoneze i-au fost transmise o parte a listelor celor decedați în număr de 37800 persoane iar rudele lor au căpătat posibilitatea să viziteze locurile unde au fost înmormântați [3, p. 11]. Tot atunci părțile au semnat un acord despre prizonierii japonezi care s-au aflat în lagărele sovietice. Acordul a pus începutul activității organelor obștești și structurilor de stat din ambele țări pentru realizarea lui. URSS și, ulterior, Rusia, pornind procesul de reabilitare a jertfelor represiunilor politice, au început să acorde atenție și dosarelor japonezilor care nelegitim au fost acuzați în timpul prizonieratului. În teritorii au început să fie aduse în ordine cimitirele unde au fost înmormântați japonezii, împreună cu organizațiile japoneze se instalau memoriale și obeliscuri. După destrămarea URSS, în Rusia și alte republici ale fostei URSS, aceste activități umanitare continuă. La 26 martie 1992 a fost emisă o Dispoziție a guvernului Federației Ruse privind eliberarea adevărurilor despre activitatea de muncă prizonierilor și

membrilor familiilor lor. Peste 40 mii japonezi au primit adeverințe oficiale despre aflarea lor în prizonieratul sovietic.

În octombrie 1993, în timpul vizitei oficiale în Japonia, B. Elțin, președintele Federației Ruse, și-a cerut scuze din numele poporului din Rusia pentru atitudinea antiumană față de prizonierii japonezi aplicată de către regimul stalinist.

În perioada primei vizite oficiale în Japonia a președintelui Federației Ruse, V.Putin, în septembrie 2000, părțile au convenit să continue colaborarea și Moscova și-a anunțat intenția de a transmite informații suplimentare despre prizonierii decedați în lagărele sovietice și locurile unde au fost înmormîntați [3, p. 11].

În anul 2009 parlamentul japonez a adoptat legea despre plata compensațiilor foștilor prizonieri ai lagărelor sovietice, ceea ce a restabilit dreptatea istorică și juridică față de această categorie de cetățeni japonezi. Important este că și în relațiile dintre Rusia și Japonia această problemă dificilă, în mare măsură, a fost depășită .

Bibliografie

1. Катасонова, Е. Л., Последние пленники второй мировой войны: малоизвестные страницы российско-японских отношений. М., 2005.
2. Катасонова, Е. Л., В поисках исторической правды//Азия и Африка сегодня, nr. 5, 2012.
3. Катасонова, Е. Л., Российско-японские отношения: тернистый путь длиной в полвека//Азия и Африка сегодня, nr.11, 2006.
4. Руднев В., Иллеш, А., Японские военнопленные на стороне советского обвинения // Известия, 25.05.1993.
5. Тавровский, Ю., Судьба японских военнопленных. Пора сказать правду// Известия, 11.01.1991.
6. irkipedia.ru/content/yaaponskie_voennoplennnye_v_irkutskay_oblasti_1945_1956_gg (Accesat la 5.02.2016).
7. www.japantoday.ru/entsiklopediya_yaponii_ot_a_do_ya/voennoplennye_yaponskie_ssr.html (Accesat la 17.01.2014).

8. dic.academic.ru/dic.nst/enc.../Военнопленные (Accesat la 05.02.2016).
9. <https://ru.wikipedia.org/...японские военнопл...> (Accesat la 02.02.2016).
10. ru_jp.org/kuznetsov02.html (Accesat la 18.01.2014).

PERSPECTIVELE FORMĂRII PERSONALITĂȚII ÎN CONTEXTUL POLITICILOR EDUCAȚIONALE CONTEMPORANE

BODAREU-CERETEU Galina, lector superior

Summary

Education is one of the essential phenomena that characterize human society. Mankind has kept values created in the past and it has passed from one generation to another. In ancient writings have appeared oldest philosophical education. A special place in the educational system it has historical education. Trebuie school today to strengthen their importance in society. The economic crisis affects education. Depression in society, lack of security in the future should be a warning to all.

Educația este unul din fenomenele esențiale ce caracterizează societatea umană. Din cele mai vechi timpuri ale existenței sale omenirea a ținut să-și păstreze valorile sale create și să le transmită de la o generație la alta. Orice societate însușește întreaga experiență precedentă și trasează căi pentru perspective pozitive pe viitor.

Viitorul omenirii se crează, indiscutabil, în prezent și depinde de capacitatea ei de a-și înainta valorile supreme, spre care să tindă fiecare om. În contextul istoric al timpului său, fiecare societate și-a creat un anumit sistem de valori umane, care au stat la baza conceptului educațional al epocii, în știința contemporană acesta fiind determinat ca o categorie principală a teoriei și practicii pedagogice, caracterizată prin dimensiunea socială, când stabilește